

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI STOWARZYSZENIA
FABRYKA INICJATYW LOKALNYCH
W 2019 ROKU**

CENTRUM
ZIMBARDO

MISJA: DAJEMY PRZESTRZEŃ

Nazwa organizacji:

Stowarzyszenie Fabryka Inicjatyw Lokalnych (FIL)

Adres: Pl. Wyzwolenia 21, 40-423 Katowice, woj. śląskie

e-mail: fil@fil.org.pl

Strony internetowe:

fil.org.pl

centrumzimbardo.pl

nikiszowiec.com.pl

FB:

facebook.com/StowarzyszenieFIL/

facebook.com/CentrumZimbardowNikiszowcu

facebook.com/JarmarkNaNikiszu/

facebook.com/ProjektujKnajfeld/

facebook.com/RozbarkNikiszowiec

Rejestracja sądowa: 15.06.2009

KRS: 0000331302

Skład zarządu:

Waldemar Jan – prezes

Małgorzata Krakowiak – wiceprezes

Anna Solińska – wiceprezes

Oliwier Kosma – członek zarządu

Anna Rogowska – członek zarządu

W 2019 r. Stowarzyszenie Fabryka Inicjatyw Lokalnych realizowało działania, których wspólnym celem było wspieranie rozwoju lokalnego, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru związanego z pracą ze społecznością lokalną i promocją dziedzictwa postindustrialnego.

Stowarzyszenie obchodziło w 2019 roku 10-lecie swojej działalności, ugruntowując pozycję profesjonalnej organizacji pozarządowej, specjalizującej się w obszarze wspierania rozwoju lokalnego i środowisk lokalnych – takich jak: wspólnoty, grupy nieformalne, organizacje pozarządowe, oraz w promowaniu dziedzictwa niematerialnego. Istotnym aspektem profesjonalizacji Stowarzyszenie jest jego ekonomizacja i coraz większy zakres oferowanych usług i towarów w/w obszarach. Głównym miejscem działalności organizacji jest Nikiszowiec, gdzie ma ona swoją siedzibę oraz prowadzi Centrum Zimbardo – miejsce spotkań lokalnej społeczności oraz realizacji wydarzeń kulturalnych i społecznych. W Nikiszowcu Stowarzyszenie organizuje co roku Jarmark Na Nikiszu – jeden z najbardziej popularnych jarmarków świątecznych. Ważnym aspektem działalności w Nikiszowcu jest także ochrona i promocja dziedzictwa osiedla – w wymiarze zarówno materialnym jak i niematerialnym.

Podobnie jak w latach poprzednich Stowarzyszenie programowo prowadziło także działalność w innych częściach miasta oraz regionu. W 2019 roku duża część aktywności dedykowana była także Janowowi – drugiej części dzielnicy Janów-Nikiszowiec. Na terenie dzielnicy organizacja w partnerstwie z MOPS Katowice realizowała projekt pn. „Centrum Społecznościowe w Nikiszowcu – I etap”, którego celem jest wspieranie społeczności lokalnej. Na terenie Janowa Stowarzyszenie realizowało także projekt pt. „Janów – wczoraj i dziś”, który służył promocji dziedzictwa kulturowego przy aktywnym udziale mieszkańców.

Stowarzyszenie w 2019 r. kontynuowało także działalność gospodarczą, która stanowi działalność dodatkową organizacji. Odnosi się ona przede wszystkim do usług związanych z promocją lokalnego dziedzictwa oraz usług okołoturystycznych – m.in. organizacji wydarzeń, wizyt studyjnych, rozwoju usług lokalnych przewodników, tworzenia publikacji, sprzedaży lokalnych pamiątek. Dochód służy realizacji celów statutowych, m.in. utrzymaniu działalności Centrum Zimbardo. W ramach tego obszaru organizacja podejmuje współpracę z podmiotami publicznymi i prywatnymi. W 2019 r. FIL współpracował m.in. z UM Katowice, Muzeum Historii Katowic, Urzędem Marszałkowskim – Referatem promocji dziedzictwa industrialnego. W 2019 r. podjęto

także współpracę zagraniczną w obszarze dobrych praktyk rewitalizacyjnych. Ważne miejsce wśród środowisk, z którymi współpracuje Stowarzyszenie zajmuje także środowisko akademickie – Uniwersytet Śląski. Szeroka formuła współpracy wynika z samego charakteru Stowarzyszenia, które realizuje się zarówno w obszarze działalności społecznej, badawczej jak i uzupełniającym go obszarze działalności ekonomicznej.

DZIAŁALNOŚĆ STOWARZYSZENIA FIL W 2019 ROKU

NIKISZOWIEC

I CENTRUM ZIMBARDO W NIKISZOWCU

Centrum Zimbardo pełni wiele funkcji, odzwierciedlając różne aspekty działalności Stowarzyszenia. Prowadzone są w nim przede wszystkim działania o charakterze społecznym oraz edukacyjnym. Spełnia też bardzo ważne funkcje integracyjne. Na co dzień spotykają się tutaj mieszkańcy dzielnicy – regularnie młodzież i seniorzy. Tutaj także poznają się i integrują mieszkańcy – ci, którzy żyją w Nikiszowcu od wielu lat, i ci którzy do Nikiszowca wprowadzili się niedawno. Odbywają się tu także spotkania i inicjatywy poświęcone tematom istotnym dla dzielnicy. Centrum pełni także ważną funkcję kulturotwórczą w dzielnicy, w której nie działa dom kultury. Jest to także miejsce realizacji projektów. W 2019 r. kontynuowane były tu przede wszystkim działania 2 projektów: „Centrum Społecznościowe w Nikiszowcu – I etap”, w którym CZ pełni rolę Inkubatora Animatorów Nikiszowca (o czym więcej poniżej) oraz adresowanego dla seniorów z dzielnicy Janów-Nikiszowiec: „Wzmocnienie systemu wsparcia osób w wieku senioralnym oraz ich środowiska – I etap. Program aktywności lokalnej dla seniorów i ich rodzin”.

Centrum Zimbardo pełni także funkcję nieformalnego punktu informacji turystycznej, w którym dystrybuowane są różnego rodzaju materiały promocyjne nt. Nikiszowca i dzielnicy oraz udzielane są informacje nt. lokalnych atrakcji. W związku z tym w sezonie turystycznym jest chętnie odwiedzane także przez gości. Centrum udostępniane jest także dla podmiotów zewnętrznych, które wynajmują miejsce ze względu na jego funkcjonalność i ciekawe położenie w samym centrum zabytkowego Nikiszowca.

Przykłady działań realizowanych w 2019 r. w Centrum Zimbardo innych niż w ramach w/w projektów to:

1. Działania edukacyjne, integracyjne oraz kulturalne dla wszystkich grup wiekowych:
  - spotkania okolicznościowe powiązane z tradycją obchodzenia świąt Wielkanocnych i Bożego Narodzenia.
  - 18.05 – Noc Muzeów, w ramach której odbyła się wernisaż wystawy zdjęć

pt. „Nieodwracalne” oraz filmu o tym samym tytule – nt. ginących obiektów przemysłowych i poprzemysłowych na terenie Śląska. Wystawa prezentowała fotografie członków Grupy Fotograficznej „Karbon”.

2. Promocja wolontariatu, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży:

- angażowanie lokalnej młodzieży w organizację lokalnych wydarzeń: Dni Sąsiada, „Odpuść u Babci Anny”, „Jarmark Na Nikiszu”, Industriada.

3. Działania – adresowane do podmiotów zewnętrznych:

- Wizyty studyjne – w tym zagraniczne, związane z tematyką zmiany społecznej, rewitalizacją oraz działalnością Centrum Zimbardo w Nikiszowcu.
- Szkolenia i warsztaty edukacyjne dla podmiotów zewnętrznych.
- Warsztaty o charakterze komercyjnym: warsztaty programowania przeprowadzone przez firmę Motorola Solutions z Krakowa.

W dniach 6-8 grudnia 2019 r. młodzież związana z Centrum przeprowadziła zbiórkę publiczną pn. „Wesprzyjmy rozwój młodzieży z Centrum Zimbardo w Nikiszowcu”, w wyniku której zebrano 2 428, 26 zł.

II WYDARZENIA INTEGRACYJNO-KULTURALNE

1. JARMARK NA NIKISZU

W 2019 r. zorganizowano XII edycję „Jarmarku Na Nikiszu”. Impreza odbyła się 6-8 grudnia, a przygotowania do niej rozpoczęły się już w lutym. „Jarmark Na Nikiszu” to jeden z najbardziej rozpoznawalnych jarmarków bożonarodzeniowych w Polsce, w którym uczestniczy kilkadziesiąt tysięcy osób. Główne priorytety związane z organizacją Jarmarku to:

- Dbłość o dziedzictwo materialne (Nikiszowiec jako obiekt zabytkowy)
- Dbłość o dziedzictwo niematerialne (szacunek do mieszkańców, tradycji, kultury)
- Społeczny wymiar wydarzenia (wolontariat, współpraca z mieszkańcami, instytucjami publicznymi i podmiotami lokalnymi)
- Promocja Miasta i osiedla Nikiszowiec
- Wysokiej jakości rękodzieło i sztuka, wielu drobnych rękodzielników
- Wysokiej jakości obsługa wydarzenia (przestrzeń, bezpieczeństwo, komunikacja).

Z roku na rok z uwagi na rosnące zainteresowanie ze strony zarówno gości jak i wystawców Jarmark wymaga coraz większego zaangażowania logistycznego.

Organizacja Jarmarku to obecnie kilka podstawowych działań:

1. Rekrutacja wystawców:
  - ok. 200 podmiotów spośród blisko 400 chętnych
2. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i uczestnikom imprezy:
  - znaczące siły firmy ochrony i służb miejskich,
  - zamknięcie osiedla Nikiszowiec.
3. Zapewnienie dojazdu i miejsc parkingowych:
  - zapewniono 7 parkingów z ponad 1400 miejscami parkingowymi, w tym po raz pierwszy parkingi płatne – jeden komercyjny, oraz dwa prowadzone przez Stowarzyszenie (łącznie ok. 350 miejsc płatnych),
  - zapewnienie w porozumieniu z UM Katowice oraz ZTM dwóch bezpłatnych linii autobusowych.
4. obsługa parkingów i terenu wydarzenia:
  - zaangażowanie i zorganizowanie pracy zespołu blisko 100 osób, w tym pracowników FIL, 50 wolontariuszy i pracowników ekip technicznych.
5. Zorganizowanie terenu imprezy z wykorzystaniem Skweru Zillmannów wyłącznie jako strefy gastronomicznej z jej dodatkowym oświetleniem świątecznym.
6. Zapewnienie środków finansowych na organizację imprezy.

W 2019 r. jeszcze bardziej zwiększył się zakres finansowania imprezy przez Stowarzyszenie. Wzrósł także wkład sponsorów, spośród których najważniejszymi z punktu widzenia zaangażowanego kapitału byli: Tauron Polska Energia S.A. oraz PFR Nieruchomości. Łączny koszt organizacji Jarmarku bez kosztów pracy (w obszarze przygotowania imprezy) wyniósł ok. 260 tys. zł., z czego:

- a) Ok. 41% wkład Miasta Katowice (w tym ok. 10% w ramach inicjatywy lokalnej pn. „Janów i Nikiszowiec zaprasza na Jarmark i Odpust”)
- b) Ok. 59% wkład Stowarzyszenia (w tym ok. 22% sponsorów)

Jarmark uświetniła scena jarmarkowa zlokalizowana na powrót na rynku, na której wystąpiły przede wszystkim chóry i grupy wokalne, Orkiestra Dęta Wieczerek a także zespoły Albo i Nie, Nivel oraz zespół młodzieży z Centrum Zimbaro N.I.E. i inni. Atrakcją Jarmarku była karuzela wiedeńska oraz duża strefa gastronomiczna na Skwerze Zillmannów.

2. ODPUST U BABCI ANNY

„Odpust U Babci Anny” czyli letnia edycja „Jarmarku Na Nikiszu” odbył się 28 lipca. Odpust to ważne dla społeczności Nikiszowca święto, integrujące mieszkańców i gości odwiedzających Katowice, promujące potencjał kulturowy i społeczny Nikiszowca i Miasta Katowice. Impreza, podobnie jak Jarmark, przygotowywana jest na wiele miesięcy przed. Choć w mniejszej skali, to jednak wymagania jakie stawiamy sobie jako organizator są zbliżone do tych grudniowych. W Odpuście uczestniczyło ok. 170 wystawców. Imprezę uświetniły występy artystyczne. Wystąpiła Orkiestra Dęta Wieczerek, Zespół Pieśni i Tańca „Zawiercie”, proWOKALni oraz zespół No Staff. Zorganizowano także kolejną inscenizację spektaklu „Wesele na Nikiszu”, którego premiera odbyła się podczas Industriady 2019. Na Skwerze Zillmannów zorganizowano atrakcje dla dzieci w postaci karuzeli i tzw. „dmuchańców”. W organizacji imprezy poza zespołem pracowników i współpracowników Stowarzyszenia aktywnie uczestniczyli wolontariusze Centrum Zimbardo.

Organizacja Odpustu bez kosztów pracy to koszt ok. 37 tys. zł., z czego ok. 38% to wkład Miasta Katowice w tym środki z inicjatywy lokalnej (pn. „Janów i Nikiszowiec zaprasza na Jarmark i Odpust”), a 62% to wkład Stowarzyszenia w tym środki od sponsorów lokalnych.

Zarówno „Jarmark Na Nikiszu” jak i „Odpust U Babci Anny” objęte były honorowym patronatem Prezydenta Miasta Katowice oraz patronatami medialnymi mediów ogólnokrajowych i lokalnych.

III CENTRUM SPOŁECZNOŚCIOWE W NIKISZOWCU – I ETAP

Projekt realizowany jest przez Stowarzyszenie Fabryka Inicjatyw Lokalnych od 01.08.2017 r. w dzielnicy Janów-Nikiszowiec, w partnerstwie z Miastem Katowice, reprezentowanym przez MOPS Katowice. Współfinansowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego. Całkowita wartość projektu to: 1 394 778,82 zł. W 2019 r. prowadzone były działania w oparciu o zaangażowanie animatorów lokalnych, ale także z wykorzystaniem wielu różnorodnych narzędzi animacyjnych:

1. Spotkania z animatorami oraz spotkania edukacyjne, w ramach których odbywały się m.in.:
  - cykliczne spotkania z młodzieżą szkolną z dzielnicy,

- gry integracyjne dla starszych,
  - konwersacje z języka francuskiego,
  - tematyczne warsztaty, w tym rękodzieła,
  - tematyczne spotkania edukacyjne,
  - spotkania podróżnicze,
  - warsztaty kulinarne.
2. Rozwój muzyczny zespołu N.I.E., który powstał w efekcie inicjatywy lokalnej w ramach projektu. Zespół tworzą mieszkanki dzielnicy. Grupa ma na swoim koncie lokalne koncerty, m.in. podczas Jarmarku Na Nikiszu.
  3. Warsztaty kompetencji społecznych:
    - kurs samoobrony
    - cykl warsztatów rozwoju osobistego nt. emocji, komunikacji i radzenia sobie ze stresem
    - cykl warsztatów rozwoju osobistego pt. stawianie granic
  4. Wyjścia i wyjazdy kulturalno-integracyjne oraz edukacyjno-integracyjne.
  5. Poradnictwo specjalistyczne: job-coaching i poradnictwo zawodowe.
  6. Inicjatywa lokalna: Wystawa zdjęć oraz filmu pt. „Nieodwracalne”
  7. Wizyta studyjna w Zagłębiu Ruhry. Głównym celem wizyty było zapoznanie się z dziedzictwem poprzemysłowym regionu. W szczególności istotne były dla uczestników dwa główne zagadnienia:
    - a) W jaki sposób dokonano przeobrażeń obiektów przemysłowych:
      - jaka jest ich współczesna funkcja,
      - w jaki sposób społeczność lokalna była zaangażowana w te przekształcenia,
      - czy i jaki miała na nie wpływ.
    - b) Jak jest obecna kondycja osiedli patronackich:
      - jaka jest świadomość mieszkańców ich zabytkowego charakteru,
      - kto jest dziś mieszkańcem tych osiedli,
      - czy mieszkańcy wykorzystują atrakcyjność architektoniczną i historyczną tych osiedli dla rozwoju społeczności lokalnych ,
      - czy mieszkańcy potrafią, a jeśli tak to w jaki sposób czerpać „zyski” z dziedzictwa, które sami tworzyli i tworzą - jak korzystają z potencjału historycznego osiedla?
  8. Wydarzenie integracyjne - Święto Sąsiada na placu III bloku. Wydarzenie było organizowane w Nikiszowcu po raz 10.

9. Wydanie dwóch numerów gazety lokalnej „Magiel. Niecodziennik Nikiszowiecki”.
10. Kurs przewodników lokalnych po Nikiszowcu. Został zorganizowany po to, by wspierać lokalną społeczność i rozwijać lokalne usługi turystyczne. Uczestnikami kursu byli mieszkańcy Nikiszowca, wybrani spośród zgłoszonych chętnych. Kurs składał się z części teoretycznej dotyczącej następujących zagadnień: Historia Górnego Śląska, Historia Osiedla Nikiszowiec, Metodyka Pracy Przewodnika, Szlak Zabytków Techniki Województwa Śląskiego oraz Europejski Szlak Dziedzictwa Przemysłowego, Współczesne oblicza Nikiszowca, oraz z części praktycznej: Orowadzanie po Nikiszowcu oraz po Muzeum Historii Katowic – Oddział w Nikiszowcu. Kurs kończył się egzaminem praktycznym i teoretycznym. Sieć lokalnych przewodników docelowo ma się profesjonalizować i rozwijać także po zakończeniu projektu.

IV INDUSTRIADA

Stowarzyszenie organizowało po raz drugi w Nikiszowcu wydarzenia w ramach Święta Szlaku Zabytków Techniki „INDUSTRIADA”. Projekt „INDUfest na Nikiszu” zorganizowano w 08.06. Wydarzenia współorganizowano z Muzeum Historii Katowic, będącym oficjalnym przedstawicielem Szlaku w Nikiszowcu. Wydarzenie zrealizowano zgodnie z motywem przewodnim, którym w 2019 r. był „INDUbal”. Udało się zrealizować jeden z najbardziej popularnych i dobrze ocenianych eventów w ramach Industriady, jakim było przedstawienie spektaklu pt. „Wesele na Nikiszu”. Spektakl inspirowany sztuką Stanisława Ligonia pt. „Wesele na Górnym Śląsku” przygotowany został we współpracy z Teatrem Gry i Ludzie i dwukrotnie odtworzony w naturalnej przestrzeni osiedla.

Mocną stroną działań industriadowych w Nikiszowcu są spacerzy tematyczne. W 2019 r. zrealizowano dwa autorskie spacerzy: „Czas wolny na Nikiszu” oraz „Nikiszowiec Górniczym Szlakiem”. Zrealizowano także 3 fabularyzowane opowieści o tradycyjnym świniobiciu pn. „Momy nowo wyliczanka, wolisz krupniok czy kaszanka?” przedstawione przez mieszkańca Janowa. Wydarzenia industriadowe to także działania związane z fotografią. W Centrum Zimbaro zrealizowano spotkanie autorskie z fotografem Arkadiuszem Gołą pt. „STREFAFOTO. Arkadiusz Gola”. Z kolei w dawnym atelier fotograficznym Krzysztofa Niesporcka przygotowano wernisaż wystawy fotograficznej „Nikisz od święta”, prezentującej pozyskane od mieszkańców fotografie przedstawiające

tradycyjne okazje do świętowania. Z wykorzystaniem tzw. fotobudki odbyły się sesje zdjęciowe pn. „Na wieczną pamiątkę... Śląskie sesje fotograficzne”

Organizację Industriady w Nikiszowcu w 2019 r. wspierał zespół wolontariuszy Centrum Zimbardo. Wydarzenia zrealizowano przy aktywnym udziale mieszkańców. W działaniach uczestniczyło ponad 1200 osób.

JANÓW

JANÓW WCZORAJ I DZIŚ

W okresie lipiec – grudzień realizowany był projekt pn. „Janów – wczoraj i dziś”, współfinansowany przez Narodowy Instytut Dziedzictwa w ramach programu „Wspólnie dla dziedzictwa” oraz Miasto Katowice w ramach konkursu na wkład własny. Projekt był adresowany do mieszkańców Janowa, wchodzącego w skład dzielnicy Katowic: Janów-Nikiszowiec. Janów obchodzi obecnie 300-lecie (data rocznicy ze względu na brak jednoznacznej daty, ustalona bardziej symbolicznie), a jego długa i ciekawa historia oraz nieliczne pozostałości po niej są niedocenione zarówno przez mieszkańców i odwiedzających. Dlatego głównym celem projektu była popularyzacja dziedzictwa historycznego i kulturowego Janowa oraz zaangażowanie do tego celu mieszkańców. Prowadzone działania przyniosły następujące rezultaty:

1. Zachowanie wybranych aspektów dziedzictwa niematerialnego związanego z historią Janowa. W ramach projektu przeprowadzono wywiady z mieszkańcami w oparciu o tzw. historię mówioną. Wywiady zostały spisane i zamieszczone w książce – nietypowym przewodniku turystycznym pt. „Janów – wczoraj i dziś”. Mieszkańcy udostępniali także zdjęcia i dokumenty, które są bardzo cenne dla długiej historii Janowa. Wersja papierowa ukazała się w nakładzie 1000 sztuk, a wersja pdf dostępna jest na stronie Stowarzyszenia: http://www.fil.org.pl/images/download/Janow_wczoraj_i_dzis_ebook.pdf
2. Zaangażowanie lokalnej społeczności na rzecz promocji i wspierania zachowania dziedzictwa: Mieszkańcy brali udział w tworzeniu trasy edukacyjno-historycznej po Janowie oraz w tworzeniu w/w publikacji. Ponadto na spotkaniu podsumowującym projekt mieszkańcy prezentowali swoje wystąpienia nt. historii Janowa ze swojej prywatnej perspektywy.
3. Wzrost wiedzy i świadomości nt. historycznego znaczenia i wartości Janowa dla całej dzielnicy: W ramach projektu zorganizowano otwarte wydarzenia, takie jak spacer historyczny, promocja książki, wykład nt. rodu Mieroszewskich, dzięki którym po raz

pierwszy przybliżano w takiej otwartej formie historię Janowa. Mieszkańcy sami podkreślali jak ważne i cenne jest, że w końcu mogą uczestniczyć w takich wydarzeniach.

4. Wzrost zainteresowania historią Janowa wśród gości i turystów: Część organizowanych w projekcie wydarzeń odbyła się w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa, dlatego brali w nich udział ludzie także spoza dzielnicy, a nawet spoza Katowic. Wydrukowane w ramach projektu foldery nt. Janowa przekazywane były i są nie tylko mieszkańcom, ale także odwiedzającym dzielnicę turystom, którzy zwykle zaczynają i kończą swoje zwiedzanie w sąsiednim Nikiszowcu. Stworzony w ramach projektu nietypowy przewodnik turystyczny również pokazuje Janów w innym świetle - jako ciekawe miejsce na mapie Śląska i zachęca do jego odwiedzenia.

5. Promocja 300-lecia Janowa: Spotkanie podsumowujące projekt i promujące publikację było równocześnie potraktowane jako inaugurująca obchodów 300-lecia Janowa, m.in. dzięki projektowi udało się stworzyć wśród mieszkańców grupę roboczą, która już pracuje nad kolejnymi wydarzeniami związanymi z obchodami 300-lecia, niezależnie od tego projektu.

6. Odbudowa tożsamości Janowa: Przy okazji przeprowadzanych wywiadów oraz spotkań z mieszkańcami, poruszane były wątki związane z tożsamością, przywiązaniem do miejsca zamieszkania. Wielu z nich nie miało wcześniej okazji do refleksji i ekspresji nt. swojej tożsamości. Równocześnie skupienie po raz pierwszy tak dużej uwagi na Janowie oraz zaangażowanie się w działania promujące Janów wśród mieszkańców sprawiły, że ich poczucie tożsamości zostało wzmocnione.

7. Zmniejszenie różnic w negatywnym postrzeganiu Janowa w stosunku do Nikiszowca: Część wydarzeń organizowanych w ramach projektu zorganizowana została w Nikiszowcu – z jednej strony ze względu na dogodną lokalizację, ale także dlatego, aby właśnie tutaj rozmawiać i przybliżyć znacznie dłuższą historię Janowa, podobnie jak w Nikiszowcu, opartą na silnej więzi z miejscem – tożsamość lokalną. Spotkanie promujące książkę, które cieszyło się ogromną frekwencją, przyciągnęło mieszkańców obu części dzielnicy.

Wartość całego projektu wyniosła: 31 061 zł, wartość dotacji NID: 23 565 zł, wartość dotacji z UM Katowice: 7 496 zł.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

I ERIH

Od 2018 r. Stowarzyszenie jest członkiem ERIH – European Route of Industrial Heritage. Jest to prestiżowy i bardzo dobrze rozpoznawalny w Europie szlak dziedzictwa przemysłowego, którego głównym celem jest promocja obiektów industrialnych i postindustrialnych, a także nawiązywanie i wzmacnianie współpracy między obiektami. Obiekty szlakowe ERIHa biorą udział we wspólnych, organizowanych na skalę europejską, wydarzeniach kulturalnych. Stowarzyszenie wzięło udział w jednym z nich – tj. akcji promocyjnej pn. Work It Out. Wydarzenie opierało się na prostej idei – do specjalnie zaaranżowanej wersji „Ody do radości” dodano choreografię, której mógł nauczyć się każdy. Film instruktażowy z tańcem dostępny był w internecie na kilka miesięcy przed wydarzeniem. Finalne odtańczenie choreografii odbyło się 1 maja. W tym samym momencie w dwunastu krajach starego kontynentu w najróżniejszych miejscach, w obiektach przemysłowych leżących na Szlaku ERIH odtańczono taniec. Kilka dni przed i w samym dniu wydarzenia zorganizowano warsztaty przygotowujące do odtańczenia choreografii. Odbyły się one przy wsparciu szkoły Studia Ruchu „Endorfina”. Taniec został uwieczniony na nagraniu i udostępniony w mediach społecznościowych. Tak zaczęła się konkurencja między obiektami w różnych częściach Europy, ale także Polski i Śląska. W ścisłej czołówce znalazły się poza Nikiszowcem także Zabytkowa Kopalnia Srebra w Tarnowskich Górach oraz Zabytkowa Kopalnia Ignacy w Rybniku. Przez cały maj można było lajkować, na popularnym portalu społecznościowym, wybrany przez siebie film. W efekcie Stowarzyszenie zdobyło pierwsze miejsce w całej Europie.

II NEW ERA OF V4 MARKET AND NEIGHBOURHOOD REVITALIZATION PROJECT

W 2019 r. Stowarzyszenie uczestniczyło w projekcie międzynarodowym, adresowanym do krajów Grupy Wyszehradzkiej tj. Czech, Słowacji, Węgier i Polski, którego tematem była wymiana dobrych praktyk rewitalizacyjnych i dyskusja nt. nowego wyzwania dla współczesnego sąsiedztwa. W ramach projektu odbyły się 4 wizyty studyjne do miast – siedzib organizacji, biorących udział w projekcie, tj.:

1. Mindspace, Budapeszt.
2. Aliancia Stará Tržnica, Bratysława
3. Piano's on the street, Praga
4. Stowarzyszenie Fabryka Inicjatyw Lokalnych, Nikiszowiec.

Równolegle powstała publikacja opisująca w każdym z tych miejsc udane praktyki rewitalizacyjne, która dostępna jest w wersji on-line:

<https://smartcitybudapest.eu/project/v4-market-and-neighbourhood-revitalization>

Study Case poświęcony Nikiszowcowi skupiał się szczególnie na opisie Jarmarku Na Nikiszu.

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

W 2019 r. Stowarzyszenie kontynuowało działalność gospodarczą, która stanowi uzupełnienie dla działań społecznych organizacji. Dochód z tej działalności jest przeznaczony na realizację celów statutowych, w tym m.in. na funkcjonowanie Centrum Zimbardo oraz zapewnienie profesjonalizacji i trwałości aktywności FIL. W ramach działalności gospodarczej Stowarzyszenie w 2018 r. świadczyło następujące usługi:

1. Oprowadzania wycieczek po Nikiszowcu – polskich i zagranicznych.
2. Organizacja szkoleń, warsztatów, wizyt studyjnych – polskich i zagranicznych.
3. Organizacja wydarzeń i imprez plenerowych promujących Nikiszowiec (w szczególności część handlowa wydarzeń Jarmark Na Nikiszu oraz Odpust U Babci Anny).
4. Sprzedaż pamiątek i lokalnego rękodzieła.
5. Organizacja wydarzeń integracyjnych.
6. Wynajem przestrzeni Centrum Zimbardo.

W ramach rozszerzania przez Stowarzyszenie działalności w obszarze promocji turystyki na terenie Nikiszowca:

- Rozpoczęto budowanie sieci lokalnych przewodników, którą tworzą mieszkańcy Nikiszowca – absolwenci organizowanego przez FIL kursu przewodnickiego.
- Wznowiona została ulotka stworzona wspólnie z innymi podmiotami komercyjnymi i organizacjami działającymi w obszarze usług turystycznych i okołoturystycznych na terenie Nikiszowca. Ulotka udostępniania jest bezpłatnie m.in. w Centrum Zimbardo.

Przychody z działalności gospodarczej w 2019 r. wyniosły: 309 308, 35 zł. Koszt działalności gospodarczej 176 464, 54 zł. Zysk z działalności gospodarczej wyniósł 132 843, 81 zł. Stowarzyszenie Fabryka Inicjatyw Lokalnych jest nadal podatnikiem VAT.